

Van: Chantal Timmermans <c.timmermans@leudal.nl>

Datum: 18 juni 2019 om 10:24:20 CEST

Aan: John Lommen <j.lommen@leudal.nl>

Kopie: Mart Janssen <m.janssen@leudal.nl>, Han Bekkers <h.bekkers@leudal.nl>

Onderwerp: verslag raadsinformatiebijeenkomst 28 mei

Hoi John,

Hierbij mijn verslag van de bijeenkomst jeugdhulp 28 mei.

Met vriendelijke groet,

Chantal Timmermans
Beleidsmedewerker Sociaal Domein

Welkomstwoord Mart Janssen

Het programma start voor de pauze met een interactieve presentatie van het Nederlands Jeugd Instituut (NJI), de presentatie heeft de titel "zicht en grip op het Jeugdveld". Daarmee wordt de kern/de bedoeling van deze bijeenkomst goed weergegeven. Als Leudal zijn wij één van de gemeenten die te maken hebben met een fors financieringsprobleem van onze jeugdhulp. Dat probleem heeft voor een gedeelte te maken met de korting van het Rijk op het beschikbare budget. Met andere woorden wij krijgen te weinig geld. Bij de decentralisatie in 2015 kregen wij al te maken met een efficiencykorting van 30% en vervolgens is in de daarop volgende jaren t/m 2018 het budget nogmaals met 26% afgenomen. Daarnaast hebben wij een systeem van jeugdhulp georganiseerd (met de gemeente Weert en Nederweert) welk kwalitatief een goed aanbod levert. Goed in de zin van een breed aanbod, welk ook kwalitatief goed en beoordeeld wordt. Gevolg hiervan is onder andere dat wij jongeren en hun ouders/verzorgers beter weten te vinden en zij het aanbod ook gemakkelijk benaderen. Wij hebben net als landelijk (een toename in het zorggebruik van zo'n 12%) in de afgelopen jaren een toename van de vraag naar jeugdhulp dien plaatsvinden. Je zou zeggen dat met de aangegeven forse budgetkorting en de toename van de zorgvragen, de kosten/uitgaven dienovereenkomstig gigantisch zijn. Dat klopt voor een gedeelte. Onze kosten/uitgave zijn gestegen echter over de periode 2015 t/m 2018 met 6%.

Echter in relatie tot het fors gekrompen budget, levert dat over 2018 een tekort op van 3,4 miljoen op onze jeugdhulp. Het NJi is in 2018 gevraagd om onderzoek te doen naar ons zorggebruik en zij hebben een aantal zaken geconstateerd:

- Leudal heeft nogal wat aanbod aan voorzieningen en men veronderstelt een relatie, met name "aanbod creëert vraag";
- Leudal heeft naast veel voorzieningen/aanbod jeugdhulp, ook veel speciaal onderwijs. De verwijzing van onderwijs, maar ook het medische circuit naar zorg/speciaal onderwijs is hoog;
- De aandacht van Leudal voor het aanbod aan voorliggende voorzieningen is in Leudal voor ontwikkeling vatbaar.

Opvallend is en daar wordt in de politiek (en ook in Leudal) vaak een opmerking over gemaakt is het feit dat de toegang tot de zorg 'te gemakkelijk' is en dan met name de specialistische jeugdzorg. Het NJi heeft in haar rapport niet geconcludeerd dat dit in Leudal zo is, die toegang is geen reden/oorzaak van de huidige financiële situatie. Sterker nog de gehele keten, van toegang, beschikking, toezicht en resultaat is voor het NJi geen aanleiding om in haar rapport 'verbeter-suggesties' voor te doen. Maar misschien komen die vanavond..... en dat is ook de bedoeling. Wij zijn voor Leudal op zoek naar maatregelen die er voor ons (en de regio) toe kunnen leiden dat wij

meer (financieel) grip krijgen op de jeugdhulp. Ik durf te stellen dat in den lande elke gemeente zich die vraag stelt en geen enkele gemeente en ook die bewering durf ik aan, heeft de maatregel/die maatregelen/het systeem waarvan gezegd kan worden dat het een kwalitatief goed systeem van jeugdhulp is, breed aanbod welk kwalitatief goed is en beoordeeld wordt en welk daarnaast ook goed betaalbaar/kosten-efficiënt is. Daarnaast kan ik aangeven dat er geen maatregelen zijn, die morgen effect genereren. Vandaag zaaien en morgen oogsten, bestaat niet. Elke maatregel/stap heeft zijn doorlooptijd voor hij meetbaar/structureel effect heeft. Maar mogelijk komen wij vanavond tot een aantal maatregelen die politiek breed gedragen worden, die voor Leudal wel in de richting komen van een situatie waarin wij kunnen zeggen dat wij een toekomstig systeem van jeugdhulp hebben.

Interactieve presentatie van het NJi¹ (Monique Malmberg en Marloes Driedonks) "zicht en grip op het Jeugdveld"

De vraag naar Jeugdhulp stijgt landelijk: in 2016 ontving 1 op de 10 jongeren jeugdhulp in 2018 is dit maar liefst 1 op de 8 jongeren². Het NJi vraagt met welke vragen de deelnemers naar de bijeenkomst zijn gekomen. De volgende vragen komen naar voren:

- Welke instanties houden zich bezig met jeugdhulp?
- Wie werken er samen?
- Welke visie heeft het NJi op de stijgende kosten als gevolg van preventie in relatie tot het niet dalen van de kosten van specialistische hulp?
- Welke visie heeft het NJi op de stelling "aanbod creëert vraag"?
- Hoe kan het onderwijs en kinderopvang betere inspelers op de problematiek van kinderen?
- Hoe identificeer je behoefte van jeugdhulp in de praktijk?
- Hoe spelen we in op de nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld depressie en de gevolgen daarvan en het gebruik van middelen. Hoe kun je praten omzetten in doen?

Blok 1: actuele ontwikkelingen

In Denemarken³ is de decentralisatie ingevoerd zonder korting op het budget. Daar duurde het maar liefst 10 jaar voor de kosten gingen dalen⁴. Transformeren kost tijd. In Nederland is de decentralisatie doorgevoerd met bezuinigen, dit is geen goede combinatie.

Vanaf de decentralisatie had Leudal al meer jeugdigen in zorggebruik dan het landelijke gemiddelde. Echter de stijging in Leudal in de loop der jaren is minder sterk dan de landelijke stijging. Landelijk ziet men een toename van lichte ambulante hulp en weinig afname van zwaardere specialistische hulp. De volgende verklaringen worden genoemd:

- Er wordt meer signaleerd;
- De prestatiedruk van ouders en jeugdigen is groot;
- Het lijkt dat meer alledaagse opvoedvragen in het kader van jeugdhulp worden opgepakt;
- De effectiviteit van de hulp is moeilijk te beoordelen.

De vraag waarom de hulpvraag van jongeren stijgt is moeilijk te beantwoorden. Hebben meer kinderen hulp nodig of zien we meer kinderen? Is er een verschuiving van de vraag, worden meer

¹ Het NJi geeft een wekelijkse nieuwsbrief uit, <https://www.nji.nl/nl/Actueel/Nieuwsbrief-Jeugd>

² Meer informatie is te vinden op de benchmark jeugdhulp, <https://jeugdmonitor.cbs.nl/in-de-regio/benchmark-jeugdhulp> en <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiMGJhNzRiNWQzZWY3OS00YWUzLWE4ZWMTYjJmMjQwYTZhODRlIiwidCI6IjE5ODMyYzJhLTNiMGU0tNGJlMy1iMWQ5LThtNTI1ZmE0MjQ4MSIsImMiOiJ9>

³ Informatie over de transitie jeugdzorg in Denemarken is te vinden op <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Deense-inspiratie-voor-de-transitie-en-transformatie-van-jeugdhulp-en-passend-onderwijs-in-Nederland.pdf>

⁴ Meer informatie over 'jeugdzorg in europa' is te vinden op <https://www.nji.nl/nl/Producten-en-diensten/Publicaties/NJi-Publicaties/Jeugdzorg-in-Europa-versie-20.html>

alledaagse opvoedvragen opgepakt?. In Nederland is geen wetenschappelijk onderzoek gedaan naar problematieken van kinderen. We kunnen dus ook niet stellen dat bepaalde problematieken meer voorkomen.

Gemeenten staan voor een driedubbele opgave:

1. De groei jeugdzorggebruik zet door;
2. Ze hebben te maken met bezuinigingen;
3. En willen transformeren.

Het NJi geeft aan dat belangrijk is om samen het maatschappelijke debat te voeren over de vraag of er passende hulp wordt geboden? Wat vinden wij een hulpvraag en wat vinden wij hoort bij opgroeien en opvoeden? Eerder signaleren is goed, maar wat we nu nog vaak zien is dat lichte vragen relatief zwaar worden opgepakt. Je zou willen dat het meer in het normale blijft.

Blok 2 Inzicht in het jeugdhulp

Boodschap: het is een heel complex veld. Het NJi krijgt nu vaak de vraag aan welke knoppen kunnen we draaien? Deze vraag is moeilijk te beantwoorden. Duidelijk is dat investeren in de basisvoorzieningen en het bevorderen van samenwerken tussen partijen veel oplevert.

Aangegeven wordt dat consistentie in werken belangrijk is, geef het ingezet beleid en de genomen maatregelen de kans om op termijn resultaat te geven. Het is belangrijk dezelfde koers te blijven volgen en niet te vaak te wisselingen.

Blok 3 Inzicht op proces en sturing

Dit is een lastig proces. Belangrijk is dat je de stip op de horizon goed voor ogen hebt: Hoe willen we dat onze kinderen opgroeien? Ook is het belangrijk om je bewust te zijn van welke rol je als gemeente neemt? Geadviseerd wordt om van de meer klassieke rol die vooral stuurt op rechtmatigheid en controle naar de meer responsieve/samenwerkende rol te bewegen. Als je samen met partners zoekt naar het verhaal achter de cijfers en hoe je kunt samenwerken om de stip op de horizon te bereiken, kom je verder.

Blok 4 Sturing door de raad

De volgende aanbevelingen worden gedaan:

- Sturen op outcome, integraliteit en maatschappelijk partnerschap. Het resultaatgericht werken is hierin een belangrijke stap.
- Beweeg naar een netwerkende Raad en bevraag de belangrijkste veldpartijen, laat je goed informeren.
- Voer geen incidentenpolitiek.

Presentatie van het CJG⁵ (Marijke Schouten, Kim Verstraelen en Arie de Bont) "Wat doet het CJG? Inclusief praktijkvoorbeeld resultaatgericht werken"

Het Centrum voor Jeugd en Gezin is een basisvoorziening in het jeugdstelsel. Naast preventieve taken bieden zij ambulante hulpverlening in gezinnen, consultatie, lichte opvoedondersteuning en sinds 2017 ook dranghulpverlening. Het CJG verleent daarnaast toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp (ZIN/PGB), middels resultaatgericht werken.

Het CJG werkt vanuit de kaders van de Jeugdwet:

- Preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk
- De-medicaliseren, ontzorgen en normaliseren door o.m. het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen
- Eerder de juiste hulp op maat bieden: zo snel mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo effectief mogelijk hulp te bieden met aandacht voor de (kosten)effectiviteit van de geboden hulp
- Integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur
- Meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden door vermindering van regeldruk

Tijdens de presentatie worden 2 casussen uiteengezet. In casus 1 wordt besproken hoe met de inzet van hulp vanuit CJG een dwangkader voorkomen is kunnen worden. In casus 2 wordt het proces uitgezet hoe gespecialiseerde jeugdhulp is ingezet en welke afwegingen hierin gemaakt zijn.

Uit de besproken casussen komt naar voren dat er vaak meerdere organisaties betrokken zijn in een casus. Hierdoor is het belangrijk dat organisaties samenwerken, overleg hebben. Het CJG of AMW/maatschappelijk werk is vaak de "coördinator".

Presentatie van de gemeente (Gonnie Poell en Chantal Timmermans) "Nieuwe ontwikkelingen door de gemeente".

1. samenhang onderwijs

Onder andere uit het onderzoek van het Nji is naar voren gekomen dat de samenhang met het onderwijs belangrijk en actueel is. Er is een nadere verkenning op een aantal thema's:

- De gemeenschappelijke visie en de betekenis van deze visie voor de samenwerking
- Pilot Ondersteuning School en Kinderopvang (OSK)
- Behandelgroepen in het onderwijs
- Zorgboeren en onderwijs
- Hebben we voldoende zicht op de thuiszitters?
- Samenhang voorschools en onderwijs en jeugdhulp
- Samenwerking onderwijs kinderopvang en CJG

De gemeenten in Midden-Limburg starten samen met drie scholen, het samenwerkingsverband, een aantal aanbieders, het CJG en het zorgkantoor een pilot naar de vraag hoe onderwijs en jeugdhulp in de klas of kinderopvang meer aanvullend op elkaar kunnen zijn. Aanleiding is:

- de stijging van de inzet van het product OSK;
- de vraag naar helderheid in het grijze gebied van wat is jeugdhulp en wat is onderwijs?
- ontevredenheid in de samenwerking van de soms vele hulpverleners met het onderwijs en de kinderopvang.

⁵ Het CJG Midden-Limburg kent een nieuwsbrief, <https://www.cjgml.nl/pagina/professionals/43883>

2. samenwerking huisarts

Het aandeel van huisartsen in het verwijzen naar specialistische hulp bedraagt 32% (12% van de financiën). Al een geruime tijd zet het CJG in op de samenwerking met de huisartsen op inhoudelijke afstemming op casusniveau en worden huisartsen gestimuleerd om door te verwijzen naar het CJG. De resultaten zijn wisselend en groeiend. In Midden-Limburg West zijn pilots gestart en zullen nog pilots starten bij huisartsen waar een CJG medewerker op de locatie van de huisarts een dagdeel aanwezig is. De voorlopige resultaten zijn positief. De CJG medewerker vangt een aantal vragen op die anders waren doorverwezen naar de specialistische hulp.

3. algemene voorzieningen voor kinderen met een beperking

Eén van de projecten in de uitvoeringsagenda jeugdhulp 2018-2019 is het organiseren van kinderopvang voor kinderen met een beperking. Het doel hiervan is demedicaliseren; het bieden van een passend alternatief voor instroom in (dure) specialistische jeugdhulp. Latasteschool, Hoera Kindercentra, PSW, CJG en gemeente zijn een pilot begonnen van 2 jaar waar Kinderopvang Plus op de locatie van de Latasteschool wordt aangeboden. Kinderopvang Plus is naschoolse opvang georganiseerd door Hoera Kindercentra waarbij op indicatie van het CJG een jeugdhulpaanbieder extra begeleiding levert. Hierbij wordt het kind wordt beter bediend en zijn de kosten voor de gemeente lager.

